

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. In quo situm sit hoc peccatum superbiæ quod Angelum mutavit
in dæmonem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO TERTIA.

Quodnam primum fuerit Angelorum peccatum.

I. **V**ARIA sunt peccata, quæ ab initio commiserunt, vel committere poterant Angeli, ut peccatum superbiæ, præsumptionis de viribus propriis, invidia erga homines, odii in Deum, tandem inordinati cuiusdam desiderii beatitudinis, in quantum præcisè est bonum quoddam delectabile, quod Scotus peccatum luxuriæ spiritualis appellat; sicut, inquit ipse, peccatum quo inordinate delectatur quis in speculatione conclusionis geometricæ, ad luxuriam reducitur.

II. Ait itaque Scotus, licet in Angelo inordinata quædam præcesserit complacentia sui, quam lato modo dicit vocari posse superbiæ: hunc tamen, inquit, actum immediatè subsecutus est vehemens quidam in beatitudinem affectus, quo eam inordinate appetebat, vel scilicet nimis citò eam habere volens, vel aliis modis indebitis: & hoc peccatum opponi ait, non humilitati, sed temperantiæ spirituali, cujus munus est moderatè in huiusmodi bona jucunda tendere, sicut in hominibus, qui mole corporis gravantur, ordinatur temperantia ad moderatè tendendum in res jucundas corporeas. Sanè non video, cur huiusmodi virtus in Angelis respectu bonorum spiritualium reperiri non possit.

III. Dicendum nihilominus, quantumcumque hoc peccatum admittatur esse in Angelis possibile, primum tamen eorum peccatum fuisse superbiæ: ita S. Thomas prima parte, quæst. 63. art. 2. & 3. S. Bonaventura, Halensis, Durandus, Suarez hic, lib. 7. cap. 9. Vasquez, Molina, & alii passim, qui hoc ob auctoritatem Scripturæ & Patrum tanquam certum statuunt, & Arrubal d. 178. cap. 1. ait, non posse sine temeritate negari.

IV. Probatum variis Scripturæ locis: Isaïæ 14. v. 12. Quomodo cecidisti de caelo Lucifer, qui mane oriebaris, qui dicebas in corde tuo, In caelum ascendam, &c. quæ verba apertam indicant superbiæ: & licet literaliter fortè intelligantur de Rege Babylonis, ut multi volunt; sancti tamen Patres, ut S. Augustinus, Hieronymus, Cyprianus, Prosper & alii plurimi, ea de Lucifero accipiunt, indeque auctorem cum superbiæ fuisse probant. His consonant verba illa Ezechielis cap. 28. v. 17. ubi de Lucifero similiter dicitur, Elevatum est cor tuum in decore tuo. Hinc Job 41. v. 25. de diabolo dicitur, Ipse est Rex super omnes filios superbiæ. Tobia item 4. versu 14. Superbiæ nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas: in ipsa enim sumpsit initium omnis perditio.

V. Tandem hoc idem apertè indicant verba illa Christi, Lucæ 10. v. 18. Videbam satanam sicut fulgur de caelo cadentem. Quæ verba de primo lapsu Angelorum dicta esse communiter affirmant Patres, S. Hieronymus, Prosper, Origenes, Gregorius, Ambrosius, & Chrysostomus, eo quæ fine à Christo prolata asserunt, ut discipulorum animos ex pateratione miraculorum non nihil elatos reprimeret, eosdem monendo, ne ob hæc & alia huiusmodi eferrentur, cum animi elatio causa fuerit, cur dæmon de caelo in infernum sit præcipitatus.

VI. Plurima sanctorum Patrum hac de re testimonia asserunt Suarez citatus cap. 9. Vasquez, Tannerus, & alii: & præter jam dicta, ubi loca Scripturæ supra

allata explicant de superbiæ, & lapsu dæmonis, quo etiam modo explicant illud Ecclesiastici 10. versu 15. Initium omnis peccati est superbiæ. S. Augustinus 12. de Civitate, cap. 1. & 6. de peccato loquens, quo cecidit diabolus: Hoc vitium, inquit, quid aliud quam superbiæ nuncupatur: Initium quippe omnis peccati superbiæ; & postea: Hic primus defectus, primūque vitium ejus naturæ, &c. Sanctus item Ambrosius in illud Psalmi 118. v. 15. Superbi iniquè agebant, &c. Diabolus, inquit, per superbiæ naturam suam amisit gratiam. Sanctus etiam Leo Serm. 4. de collectis, de diabolo ait: Inventor ille auctorque peccati primū superbus ut caderet, deinde invidus. Idem passim docent S. Chrysostomus, Fulgentius, Rupertus, Bernardus, Prosper, Nazianzenus, Damascenus, & alii: qui videri poterunt in Auctoribus citatis.

SECTIO QUARTA.

In quo fitum sit hoc peccatum superbiæ, quod Angelum mutavit in dæmonem.

RESTAT tamen adhuc difficultas, in quo nimirum situm fuerit hoc superbiæ peccatum in Angelis, & quodnam ejus fuerit objectum. Volunt aliqui fuisse nimiam complacentiam in propria beatitudine naturali, vel quod eam independentem à Deo habere voluerint, aut denique quod in eâ ultimum suum finem constituerint, sprètâ præ eâ, beatitudine supernaturali. Alii, inter quos est Scotus, affirmant peccatum illud fuisse inordinatum affectum in beatitudinem supernaturalem: quod scilicet nimis citò eam habere voluerint, non expectando tempus à Deo præfinitum, aut suis viribus, & sine meritis, vel aliâ huiusmodi ratione eam obtinere. Hoc tamen postremum non subsistit, cum jam primo instanti, ut vidimus, habuerint Angeli merita. Tertio affirmant alii Luciferum appetuisse principatum, & tyrannicum in alios Angelos imperium.

Quarto existimant alii eum divinitatem, seu æqualitatem cum Deo affectasse, affectu saltem inefficaci, & conditionato, seu per quandam velleitatem, quo modo communiter dici solet posse aliquid appetere impossibile cognitum etiam ut impossibile. Quidquid verò sit de facto, huiusmodi affectum non esse impossibilem censet Scotus, Molina, Suarez hic, lib. 7. cap. 12. num. 14. Vasquez d. 234. cap. 2. & alii: sic enim de facto videtur diabolus ex odio Dei velleitatem quandam habere, qua vellet eum non esse, aut non posse ipsum punire. Hac etiam ratione peccator per acium contritionis optat peccatum non fuisse, & alia huiusmodi.

Addunt aliqui, licet hæc voluntas sit quoad hoc objectum inefficax, posse tamen respectu aliarum rerum, ut ad debitam subjectionem & obedientiam Deo denegandam, esse efficacem; sicut contritio, etsi respectu peccati præteriti sit inefficax, efficaciter tamen peccatorem avertit ab omni peccato posteriori committendo: unde prior ille affectus æqualitatis dicitur efficax secundum quid, quia scilicet ex vi illius, practicè ita se gerit Angelus, quasi esset Deo æqualis. Nec obstat, ut affirmant hi auctores, quod implicite, & consequenter hoc modo appeteret Angelus suum non esse (Deo quippe destructo existere non posset) id enim, inquit, non implicat; sed ad summum, explicite illius desiderium.

Varia sunt peccata, quæ ab initio commiserunt Angeli.

Opinio Scoti de vehementer inordinato beatitudinis affectu, per quem peccaverunt Angeli.

Virtus temperantia spiritualis.

Primum Angelorum peccatum fuit superbiæ.

Variis Scripturæ locis ostenditur Angelos primo peccasse superbiæ.

Diabolus est Rex super omnes filios superbiæ.

Superbiæ causa fuit, cur dæmon de caelo in infernum sit præcipitatus.

Docent frequenter sancti Patres

Diabolus per superbiæ naturam suam amisit gratiam.

Varia modè declaratur in quo situm fuerit hoc peccatum in Angelis.

Opinio de peccato Luciferi affectu æqualitatem cum Deo.

Quale Dei odium de facto habeat diabolus.

Voluntate respectu unius objecti inefficax potest respectu aliorum esse efficax.

Quo pacto esse possit Angelus huiusmodi æqualitatis desiderium.

desiderium. Ad priorem appetitum eliciendum sufficit, inquit, vel sola apprehensio, vel iudicium conditionatum, quod scilicet valde foret conveniens, seu bona Angelo ejusmodi aequalitas, si daretur.

IV. Sententia quod Lucifer appetierit unionem hypostaticam.

Quintò volunt nonnulli objectum superbiae Luciferi in hoc situm fuisse, quod sibi appetierit unionem hypostaticam, aegreque tulerit, quod Deus relicta natura ipsius nobilissimam, humanam multò quoad naturalia inferiorem assumere voluerit. Hanc sententiam valde probabilem censet Suarez hic, lib. 7. cap. 13. num. 13. ubi plurimos, tum ex Scholasticis, tum Patribus pro ea refert.

V. Luciferi peccatum dicitur aliud fuisse, quod Christo ut homini in subiecto noluerit.

Sextò demum dicunt aliqui objectum superbiae Luciferi fuisse quod natura suae pulchritudine in status, Christo ut homini subiecti noluerit, eique reverentiam exhibere, rem scilicet indignam reputans subdì homini, eumque adorare, & alia huiusmodi. Cui hac in parte restitit cum bonis Angelis S. Michael, dignissimum esse afferens, Angelos quantumvis excellentem haberent substantiam, cuicumque naturae, licet ipsis inferiori, propter Deum subiecti: & in hoc consistebat praemium illud magnum in Caelo inter bonos & malos Angelos commissum.

VI. Primum Luciferi peccatum fuisse videtur, quod in naturali sua pulchritudine inordinatam habuerit complacentiam.

Has inter sententias haud primum est iudicium ferre, & certi aliquid pronuntiare, licet aliqua ex iis non ita proprie statuatur peccatum Luciferi, & Angelorum, in superbia, quae proinde facilius rejiciuntur. In primis itaque (et si nihil hic clarè constet) probabile mihi videtur peccatum primum superbiae Luciferi fuisse inordinatam quandam in propria pulchritudine & perfectione na-

turali complacentiam; eximiam enim illam speciem & naturae suae excellentiam clarè intuens, sibi quae semper praesentem, in ea tanquam in ultimo fine ita vanè acquievit, ut praeter illam beatitudinem supernaturalem (licet hanc meliorem esse sciret) obscure cognitam contemneret, suamque perfectionem, & felicitatem naturalem ei praefertè preferret; sicut superbi interdum homines, naturali sua scientia usque adeo inflantur, ut praeter illam ex animi elatione contemnunt fidem, quae captivationem continet, & naturae humilitationem.

Naturalem suam beatitudinem praefertè preferret Luciferi supernaturali.

Hic modus explicandi superbiam Luciferi fundamentum habet in divinis Literis: hoc quippe insinuare videntur verba illa supra relata Ezechielis 28. v. 7. Luciferò applicari solita. *Elevatum est cor tuum in decore tuo.* Ad rem etiam hanc faciunt verba illa Christi Lucae 10. v. 18. supra similiter posita, quibus discipulorum animos de virtute illa, quam habebant operandi miracula, & demones eiciendi, non nihil jam inflatos compevit, dicendo, *videbam satanam sicut fulgur de caelo cadentem.*

VII. Sacra Litera insinuat, hanc complacentiam, primum fuisse Luciferi peccatum.

Ratio demum favet; proprius quippe actus superbiae, ut bene declarat Lessius lib. 4. de Justitia, cap. 4. dubitatione 8. num. 62. est se suamque perfectionem nimium aestimare, quae aestimatio non in solo iudicio vel apprehensione consistit, sed etiam in affectu, quo erga se tanquam magnum aliquid bonum ita afficitur, ut praeter reliqua contemnat, vel paratus sit ita se gerere, ac si omnibus par foret, aut etiam superior, quod, inquit Theologi, est seipsum inflare, tumefacere: &c.

VIII. Superbia susceptus est se magis facere, et alia preferre.

DISPUTATIO LXXX.

De inflexibilitate voluntatis Angelicae.

SECTIO PRIMA.

An & quomodo demones in malo sint obstinati.

I. Minima demones in inferno poena non est obstinatio in malo.

NGELI mali, ubi per peccatum à Deo deficiunt, & consequenter ab ultimo fine aberrant, poenis ac supplicii aeterni sunt adjudicati, inter quas poenas minima non est obstinatio perpetua in malo. Ob peccatum itaque poena aliqua multati sunt in intellectu, in voluntate, & in ipsa substantia, loquendo de his ut distinctis.

II. Quae poenam per peccatum in intellectu Angelorum.

Malorum Angelorum dies versa in est in noctem.

In intellectu ergo, licet nihil naturalis scientiae, saltem speculativae, amiserint, cum hac poenae poenam non sit diminuta, ut affirmat S. Thomas hic, q. 64. art. 1. & D. Dionysius cap. 4. de divinis nominibus in 4. ejus parte; omni tamen cognitione verè supernaturali, tam actuali quam habituali sunt orbati, & hoc modo creaturam mentis maximam, & intellectus tenebras incurrent, eorumque dies, lux scilicet clarissima, in qua sunt creati, in noctem versa est. Quo sensu dixit S. Damascenus lib. 2. de fide cap. 4. *De-*

mon lux à creatore conditus, bonusque procreatus, libera voluntate caligo factus est.

Praecipua tamen poena in hoc genere fuit in voluntate: circa quam in primis inquirimus, utrum eorum peccatum, statim postquam commissum est, fuerit irremissibile. De facto Angelos omnes qui peccarunt damnatos esse negat nemo, & probatur ex illis verbis 2. Petri 2. v. 4. *Deus Angelis peccantibus non peperit*, quae propositio indefinita cum sit, & doctrinalis, idem sonat ac nullis Angelis peccantibus peperit; nec enim rectè diceretur, Deus hominibus peccantibus non peperit, licet multò plures homines damnetur, quam salventur.

III. Primum Angelorum peccatum, statim postquam commissum est, fuerit irremissibile.

Angeli omnes, qui peccarunt, sunt damnati.

Gabriel itaque in 2. disp. 6. art. 2. conclusione prima, ait Angelos malos quoad duravit eorum via, potuisse simpliciter converti & ad hoc habuisse gratiam sufficientem: Quam etiam sententiam late defendit Salmeron 2. Petri 20. dist. 3. dub. 3. eandemque tenere videntur Suarez lib. 8. cap. 1. num. 25. dicens simpliciter potuisse Angelos post lapsum resipiscere, & agere poenitentiam; de facto tamen nullum resipuisse, tum ob naturalem Angeli obstinationem in proposito semel suscepto, tum quia eorum via admodum brevis erat, & auxilium ipsis datum valde tenue, licet simpliciter

IV. Dicunt nonnulli, Angelos post lapsum habuisse ante damnationem tempus resipiscendi.